

KAINA:

Metams 10 r., pusmečiui 5 r.
20 k., 3 mėnesiams 2 r. 70
kap., 1 mėnesiui 95 k.

UŽSIENIUI

metams 15 r.; 6 mėnesiams
(pusmečiui) 8 r.; 3 mėne-
siams 4 r.

Adreso keitimas — 50 kap.

SKELBIMAI:

Fotite eilė (4 kltys pris-
teksta 90 k., po teksto 40 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eilė
15k.—Giminių ieškantiems:
eilė po teksto 15 k.

REDAKCIJOS

ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Saporų g. 16.
n. 9. b. 9. Telef. 286—46.

REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be se-
kmadienių, nuo 12 v. dieną
ligi 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
10 kap.

Metai III.

Petrapilis, 1917 m. liepos 16 d.

N° 51 (180).

Petrapilis, liepos 16 d.

Lietuvių Tautos Taryba.

Tautos Taryboje yra reiškiamas augščiausios tautos organizacijos idėja, kompetentingos ir auteritetingos atstovauti ir ginti tautos reikalus, kalbėti tautos vardu. Mes lietuviai buvome ilgus amžius ir dabar tebesame pavergti, kitų slėgiama tauta, kuri neturėjo savo nei valstybinių, nei tautinių bendrų, visus rišančių organizacijų. Bet kildami kultūra, beaugdami tautos ir bebrėsdami politikos susipratimu, mes jau senai pajutome, kaip mums yra reikalinga, kaip mums trūksta mūsų visai tautai bendros, visą tautą jungiančios politikos organizacijos įstaigos. Ir ypač skaudžiai tai pajutome, kada prisidėjo šis karas, kurs sujudino visą pasaulį iš pat pamatų. Ir juo toliau, juo tą trūkumą didžiau jautėme. Ir šit tik tretiems karo metams į antrą pusmetį nusvirus, susidaro pagaliaus Lietuvių Tautos Taryba.

Mes patys visi ir visa mūsų spauda džiaugdamiesi sutikome tą mūsų augščiausiąją tautos įstaigą ir karštai ją sveikinome. Iš įvairių įvairiausių Rusijos kampelių, kame tik yra išblaškyti lietuviai, — iš visur pasipylė pasveikinimų, pritirimų, pasižadėjimų palaikyti visomis išgalėmis ir pajėgomis, net gyvybės nesigailint. Visa tai liudijo ir ro-dė, jog Tautos Taryba yra labai didelė ir labai svarbus tautos reikalas. Ir todėl mes visi džiaugėmės ir didžiavo-mės, jog esame tauta nebe iširusi, pakrikusi, bet jau subrendusi, organizuota.

Lietuvių Tautos Tarybai pamatus nustatė 1917 m. vasario 11 dienos lietuvių susirinkimas Petrapilyje, kuriame dalyvavo atstovų ir iš kitų miestų: Maskvos, Dorpato ir tt., ir todėl kitų vadinamas mažuoju lietuvių seimu. Tai buvo dar senajai carizmo tvarkai tebesant, kada visas politikos gyvenimas buvo sunkiai suvaržytas: ką darant reikėjo daryti slapta, ką veikiant reikėjo veikti, taikinantis į aplinkybes ir sąlygas. Kadangi anomis sąlygomis Tautos Taryba turėjo būti ne vieša ir legaliizuota įstaiga, bet slapta, maž daug konspiratyvi politikos organizacija, tai geresnio ir tinkamesnio būdo tam kartui jai sudaryti nebuvo, kaip tas, kurį nustatė tas susirinkimas, būtent: kad Lietuvos Taryba kiekviena lietuvių visuomenės gyvenime apsireiškusi partija rinktų iš savo tarpo po tam tikrą lygų atstovų skaičių: po 3 iš kiekvienos partijos narių ir 3 pavaduotojus. Vadinasi, Lietuvių Tautos Taryba buvo sudaryta lygaus partijų atstovavimo pamatais. Ir jau tada vasario 11 d. susirinkimas buvo tos nuomonės, jog toki Tautos Taryba gali būti laikina: jog norint, kad toki įstaiga bent maž daug galėtų tikrai atstovauti tautai, reikia, kad ji būtų, kiek galint, visos tautos (išstremtosios dalies) išrinkta ir pripažinta. To-dėl jau tada gimė mintis, visų priimta ir pritarta, jog ilgainiui reikės sušaukti kokių nors būdu visų Rusijoje išblaškytų lietuvių atstovų suvažiavimą, kuris paskia, stojus laisvei, išaugo į Seimą. Tad jau ano susirinkimo mintimi, kurs nustatė Tautos Tarybai pamatus, Tautos Taryba turėjo būti tik laikina, kol anas kitas didesnis laukiamas visų Rusijos lietuvių atstovų suvažiavimas duos jai galutiną sankciją, arba ją, senąją, patvirtindamas, arba naują išrinkdamas.

Pradėjo darbą Tautos Taryba jau laisvės metu. Pirmas jos posėdis buvo kovo 13 d. Ir darbavosi ji lig Seimo. Daug buvo šurkštumų ir kolizijų jos pačios tarpe, jos vidaus gyvenime, ne-truko jų santykiuose ir su kitais žmo-

nėmis, ypač kai kurių miestų lietuvių kolonijomis. Visupirma vidaus gyvenimas. Taut. Taryba buvo sudaryta partijų atstovavimo pamatais. Bet ir tas atstovavimas negalima buvo plačiau nustatyti — reikėjo pasitenkinti vieno tik miesto — Petrapilio lietuviais. Tada ne partijos dar nebuvo prisitaikinusios plačiam laisvam organizuotam gyvenimui ir veikimui. Tai jau mažino T. T. autoritetą kitų, bent kai kurių, miestų lietuvių akys. Tas kai kurių kitų miestų nepasitikėjimas dar daugiau sustiprėjo, kada pačioje T. Taryboje kilo ginčų ir nesutikimų partijų tarpe dėl dalyvavimo joje Liet. Katalikų Tautos Sąjungos, o paskiau, šiuos privertus pasitraukti, ir dėl krik. demokratų.

Bet vis tik, nežiūrint tų visų trūkumų, kolizijų, ginčų, apskritai imant, Tautos Tarybos autoritetas augstai stovėjo. Pačios aplinkybės, pats dabartinis politikos gyvenimas ir tautos reikalai tai darė ir palaikė bendrosios tautos įstaigos autoritetą. Visi — ir pati Tautos Taryba ir visuomenė — laukė susirenkant Seimo ir tikėjo, jog jis pataisys, papildys ir pagydys visus trūkumus. Bet išėjo kitaip. Seimas, lig nepabaigęs savo darbų, kairiųjų partijų buvo išardytas. Tas liudniausias mūsų viešojo gyvenimo atsitikimas galutinai suardė mūsų tautos bendrąjį darbą. Jis ne tik ne pataisė seniau buvusiųjų trūkumų ir nepašalino barnių priežasčių, bet dar sudarė tokias aplinkybes ir sąlygas, jog susitarti bendram darbui stačiai nebegalima.

Apie patį Seimą jau yra gana daug rašyta ir aiškinta. Šia proga reikia tik paminėti, — jog ir apie bendrąją tautos įstaigą, Tautos Tarybą, Seimas nespėjo pasakyti savo autoritetingo žodžio: nespėjo nei naujos Tautos Tarybos sudaryti, nei senosios patvirtinti. Tokiu būdu, iširus Seimui, mes lietuviai palikome ne tik be daugelio Seimo nutarimų, bet ir Tautos Tarybos, palikome dar daugiau iširę, negu buvome prieš Seimą, negu net prieš revoliuciją, nes partijų tarpe po Seimo paliko kažkokio kartumo ir šalčio, kurs, lig išdils, kliudo net tarties bendram darbui.

Rgn.

P. Leonavičius.

Kaip gyvenama Lietuvoje.

II. Vokiečiams užėjus.

Milicija, kuri buvo susitvarkusi dar prie rusų, taip pat pasiliko ir prie Vokiečių. Tik vokiečiai kai kuriuos nereikalinguosius pašalino. Pasilikę sau reikalingiausius milicijantus, pradėjo jiems algas mokėti iš miesto izdo: paprastam milicijantui 50 rublių per mėnesį, jų prižiūrėtojai 75 rub., Komisarų padėjėjai 100 rub., pačiam gi komisarui 150 rub. Nuovados pasiliko po senovei 9-nios, taip kad vietoje 9-nių pristavų, užėmė vietas 9 Komisarai. Iš visų 9-nių turėjom vieną lietuvių p. Liudą Girą devintosios nuovados Komisarą.

Kiek vėliaus, vokiečiams pavarius milicijos inspektorių lenką, jo vieton paskyrė Liudą Girą visos Vilniaus miesto milicijos inspektorium.

Taip tatau augstosios milicijos vietos pateko į lietuvių rankas. Milicijos komendantas p. Venclavavičius nepartytus žmogus, p. Liudas Gira inspektorius ir kaip lietuvis visuomet apgina lietuvių teises. Visos milicijos Sekreto-

rius advokatas Stašinskis, taip pat lietuvis.

Lenkai visokiais būdais norėjo išstumti lietuvius iš augstųjų vietų ir įkinti lenkus, bet vis dėlto lig šiol jiems nepasisėkė ir vargiai bepasiseks.

Augščiau už miesto miliciją yra dar vokiečių policija — Deutsche militär polizeis (vokiečių karininkų policija). Ji daugiaus žiūri savo kareivių, bet jeigu kur reikia krata daryti, tai jau vokiečiai nepasitiki milicija ir geriaus patys daro.

Vokiečių policijos tik septynios nuovados ir palicijantai, arba kaip juos vadina, žandarai, vaikščioja blizgančiomis geležinėmis kepurėmis. Vokiečių arelis atviras, kad visiems būtų matyti, prilipintas iš kepurės priešakio. Vokiečiai žandarai stovi tik žymiosiose vietose, kur yra vokiečių kariuomenės judėjimo, kaip antai: Jurgio prospekto ir Vilniaus gatvės kampe, Zavalinės ir didžiosios Poguliankos.

Stotyje visuomet prie durų du žandaru stovi ir keli vaikščioja po stoties vidų. Tad vokiečiai kareiviai, važiuodami su vežimais arba raiti jodami, arba atvažiuo į geležinkelio stotį, visuomet kreipiasi į savo žandarus nes milicijantai retas kuris tesupranta Vokiečiai.

Taip pat yra vokiečiai policistai, kurie kontroliuoja milicijantus. Tie kontrolieriai vaikščioja mėlinu uniformu, palerina apsisiautę, kepure taip pat mėlina. Kardas plonas ilgas prikabin-tas prie šono.

Milicijos pareigos: žiūrėti, kad žmonės tarp savęs nesipeštų, kad nebūtų kokių nors plėšimų arba vogimų, ir padėti vokiečių žandarams ko jie reikalauja, milicijantai būtinai turi padaryti; pavyzdž.: surasti ką nors ir tt.

Vokiečiai, paėmę Vilnių, tuojaus pareikalavo, kad visos iškabos rusų kalba būtų pakeistos vokiečių kalba. Gyventojai, netikėdami, kad vokiečiai pasilikis visuomet Vilniuje, nenuėmė visai rusiškų iškabų, tik ant jų viršaus aptraukė audeklą su parašais vokiečių kalba.

Iš miesto valdybos vokiečiai pareikalavo būtinai Vilniaus gatvių vardus pakeisti vokiečiais. Bet tai daugiausia parėjo nuo pačios miesto valdybos: kaip ji norėjo, taip ir praminė gatves. Gi, kaip jau minėjau, miesto valdyboje buvo vieni lenkai, todėl kiekvienoje gatvės kerteje gatvių vardai yra parašyti vien vokieškai ir apačioje lenkiškai. Pirmiau bent kelias gatves, kaip jos dabar vadinamos: Zavalinė gt. — Wallstrasse, lenkiškai Podwale; Žandarų gatvė — Jagellonen str., ulica Jagiellonska; Botanikos gt. — Königsstr., lenkiškai, Krulewska; Muravjovo plocius — Napoleonen platz; Katedros plocius — Magdolenen — platz. ir tt. Nauja gatvė išvesta nuo Antakalnio tilto aplink Pilės Kalną paupių į Botanikos gatvę, pavadinta Eihornstr., — vardu dešimtosios armijos vado, kuri stovi Vilniuje.

(Bus daugiau).

Lietuvių politikos gyvenimas.

Babinavičių parapijos (Mogil. gub.) Lietuvių kolonistų ir tremtinių Rezoliucija.

(Del Seimo darbų)

Babinavičių parapijos (Mogil. gub.) lietuvių kolonistų ir tremtinių susirinkimas š. m. birželio 29 d., išklause pranešimą apie Rusijos Lietuvių Seimo,

įvykusio š. m. gegužės 27 d. Petrapilyje, darbus ir jį apsvarstęs, pripažino:

1) kad vieninteliai teisėtas dėl Lietuvos politikos ateities Seimo nutarimas yra nutarimas, Seimo priimtas š. m. birželio 3 d., t. y. kad visa etnografinė Lietuva privalo tapti nepriklausoma valstybe, nuolat neutralia,

2) kad vieninteliai teisėta įstaiga, kuri privalo būti Rusijos Lietuvių valios reiškėja, yra Seimo, išrinktasis š. m. birželio 3 d. Seimo Vykdomasis Komitetas,

3) kad trijų partijų: soc.-dem., soc.-liaud. ir Santaros atstovų susirinkimas š. m. birželio 4 d. neturėjo jokios teisės daryti nutarimų Seimo vardu, kadangi Seimas buvo teisėtai uždarytas š. m. birželio 3 d.

ir nutarė:

1) visiškai prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės Seimo nutarimo,

2) palaikyti Vykdomąjį R. L. S. Komitetą visuose jo darbuose,

3) išreikšti kuomsmarkiausią papeikimą ir protestą prieš soc.-dem., soc.-liaud. ir Santaros atstovų sauvalingą Seimo ardymą ir lietuvių bei pasaulio visuomenės minties klaidinimą, skelbiant savo partijų nutarimus, kaip Seimo nutarimus.

Susirinkimo Pirmininkas:

Antanas Baleišis.

Sekretorius:

Ona Ibianskaitė.

Laikinos Lietuvių Farmaceutų Sąjungos Valdybos lietuviams farmaceutams pranešimas.

Reikalas lietuviams farmaceutams organizuotis senai jau suprantas ir apie jį gana daug kalbėta kaip spaudoje, taip ir lietuvių farmaceutų tarpe. Jau buvo pradėtas organizacijos darbas, kuris tęsėsi kelerius metus, bet plačiai nebuvo išplėstas dėl visa varžiusio senosio režimo. Užėjus laisvės laikui, niekas mums lietuviams farmaceutams nebetrukdo kokiais mes tikim norime pamatais ir kokių tikrai randame reikalinga tikslu organizuotis. Lietuvių farmaceutų būrys Maskvoje nujausdamas, kad ne vienas iš mūsų farmaceutų kankinasi mintimi klausimu, delko, dabar, kada įvairių profesijų lietuvių organizuojasi ir spiečiasi į kuopų kuopeles, tikrai mes farmaceutai, esant mūsų gana daug, dar tylime, ir suprasdamas neatidėtiną lietuvių farmaceutų šiuo svarbiu laiku organizacijos reikalingumą nutarė: sušaukti šių metų balandžio 29 d. Maskvoje gyvenančių lietuvių farmaceutų susirinkimą pakalbėti apie praeitą lietuvių farmaceutų veikimą, susipažinti su lietuvių visuomenės ir politikos dabar veikimu ir aptarti būsimosios organizacijos tikslą ir kelius jam pasiekti. Balandžio 29 d. susirinkimas įvyko. Draugas Sutkus supažindino susirinkusius su lietuvių farmaceutų praeitojo laiko Maskvoje veikimu. Priminus apie draugo Kašinskio velionies darbus, susirinkusieji velionies atminimą pagerbė atsisojimu. Draugas Steponas Nasvytis nušvietė lietuvių visuomenės ir politikos veikimą nuo kovo pradžios iki šių dienų ir gale savo kalbos pabrėžė: „Mes lietuvių farmaceutai, kaipo Lietuvių vaikai, jos duona ir vargais užauginti ir išmokinti, turime dalyvauti visuose tuose darbuose, kuriuos mūsų Tėvynė ant mūsų pečių, kaip ant Lietuvos piliečių ir profesijos darbininkų krauna“. To-

liaus d-go Nasvyčio susirinkimui pranešta, koks būsimosios lietuvių farmaceutų organizacijos turi būti tikslas ir kaip jį pasiekti. Pranešėjo nuomone lietuvių farmaceutų organizacijos tikslas, suglaustas sakinyje: „Mes turime būti tikri Lietuvos piliečiai ir rimti savo profesijos darbininkai“. Buti gi tikri Lietuvos piliečiai ir dalyvauti jos kultūros ir visuomenės darbe galima labiau gyvenant Lietuvoje, o ne svetur; būti gi rimtu savo profesijoje darbininku reikalinga, kad mokslo sąlygos, ruošiantis į profesiją, o paskui ir darbo sąlygos toje profesijoje būtų patogios ir tvarkomos tos pačios profesijos žmonių. Prie patogijų darbo sąlygų priklauso ir prideramas ir aprūpintas darbininko gyvenimas ir t.t. Su tomis pamatinėmis pranešėjo mintimis susirinkusieji sutiko ir iš savo tarpo išrinko penkis draugus sudaryti lietuvių farmaceutų organizacijos įstatų projektui ir sušaukti kitą Maskvoje gyvenančių lietuvių farmaceutų susirinkimą. Tam darbui atlikti susirinkimas išrinko draugus: Raudonikį, Narbutą, Indrašių, Zvirblį ir Nasvytį.

Gegužės 20 d. buvo sušauktas susirinkimas apsarstyti sudaryti lietuvių farmaceutų organizacijos įstatų projekto. Susirinkimas tesuskubo apsarstyti tikslai tų įstatų projekto dalį, kitai daliai svarstyti paskyrė susirinkti gegužės 24 d. Tuose dviejuose susirinkimuose lietuvių farmaceutų organizacijos įstatų projektas su kai kuriomis permainingomis buvo priimtas lietuvių farmaceutų organizacijos, butent: „Lietuvių Farmaceutų Sąjungos“ įstatų vardu.

Gegužės 24 d., patvirtinus Sąjungos įstatus, susirinkusieji išrinko laikiną Sąjungos Valdybą iš šių draugų: Indrašiaus, Makuosio, Narbuto, Nasvyčio, Sirvydo, Sutkaus ir Valančiaus, pavedę jiems uoliai varyti Sąjungos veikimo pradžią iki kito visuotinio Sąjungos narių susirinkimo, sušaukto iš draugų, gyvenančių plačioje Rusijoje, įstojusių į Sąjungą nariais, kada ir bus išrinkta nuolatinė Sąjungos Valdyba.

Laikinoji Lietuvių Farmaceutų Sąjungos Valdyba, trumpai pranešdama draugams apie mūsų Sąjungos užsimezgimo istoriją, pasistengs kuogreičiausiai Sąjungos įstatus atspauzdinti ir draugams išsiuntinėti, bet tas darbas ne dėl nuo mūsų pareinančių priežasčių, bet dėl pačių spaustuvių nesuskubimo, negal būti greitai atliktas, todėl

norime draugus supažindinti su pamatiniais Sąjungos įstatų punktais šiame pranešime, kad susipažinę su jais jie greičiaus taptų Sąjungos nariais.

1) Narius į Sąjungą priima Valdyba.

2) Sąjungos vieta po karo Lietuvoje, iki sugrįžimo į Lietuvą ten, kur dauguma Sąjungos Valdybos narių (dabar laikinai Maskvoje).

3) Sąjungos tikslas: sujungti lietuvių farmaceutus į vieną profesijos sąjungą: a) pakelti Lietuvoje farmacijai prideramą laipsnį, b) pagerinti lietuvių farmaceutų gyvenimo sąlygas, c) palengvinti ir įvykinti lietuvių farmaceutų grįžimui į Lietuvą, d) kad lietuviai farmaceutai, kaip Lietuvos piliečiai, galėtų organizuotai dalyvauti Lietuvos kultūros darbe.

Tuo tikslu Sąjunga:

a) Organizuoja, kame randa reikalinga, Sąjungos skyrius.

b) Kuria lietuvių farmaceutų susiėlpimo ir operacijos fondus.

c) Lietuvoje farmacijos reikalus stengiasi paimti į savo rankas ir autonomingai juos tvarko, eidama visuomenės ir savo profesijos reikalų labu.

d) Stengiasi pakelti lietuvių farmaceutų bandrų ir specialių apšvietimą.

e) Nariams, grįžtantiems į Lietuvą duoda patarimų, parupina jiems, kiek išsigali, vietas ir užsiėmimą.

f) Igią judinamą ir nejudinamą turtą, rūpinasi vaistų ir chemijos produktų gaminiu vaistinių augalų kultūra bei augančių savaimė rinkimu.

g) Sąjungos reikalingas leidžia organą.

h) Narių sveikatai pataisyti bei jų poilsiui, turint užtenkamai lėšų, steigia sanatorijas.

i) Nariams pritariant, pigesniai narių gyvenimui kuria bendrabučius.

k) Seka lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimą ir dalyvauja jame.

4) Nariais gali būti visi, einą ir išėję farmacijos mokslus, lietuviai, be lyties skirtumo, pradedant aptiekos mokiniais ir baigiant farmacijos magistras.

5) Sąjungos lėšos dalinasi į 3 skyrius:

a) Kultūros ir profesijos lėšos, b) susiėlpimo fondo lėšos, c) operacijos fondo lėšos.

Į kultūros ir profesijos sąjungos lėšų skyrių eina narių metiniai mokesniai po 12 rublių per metus, imokami aptiekos mokinių: įstojant 3 rublius ir kas 4 mėnesius po 3 rublius; kiti Sąjungos narių — įstojant 6 rub-

lius ir už 1/2 metų likusius 6 rublius. Į susiėlpimo fondo lėšas eina 1/2 nuoš. nario metinio uždarbio imokamo metų bertainiais.

Į operacijos fondo lėšas eina narių pajai; kiekvieno nario pajus 25 rubliai, imokamas per pusę metų, įstojus į Sąjungą. Kiekvienas narys gali turėti neapribotą pajų skaičių. Nariai, išeinantieji iš sąjungos, įnešus pajus gauna atgal su pelnu ar nuostoliu. Aptiekos mokiniai nuo pajų įnešimo paluosuojami. Valdybos nuožiūra, nariams, negalintiems įnešti pajaus paskirtu laiku, laikas jo įnešimo prailginamas. Nariai, negalį įnešti pajaus del rimtų priežasčių, Valdybos nuožiūra visai nuo pajaus įnešimo atleidžiami.

6) Į Sąjungos visuotinius susirinkimus gali būti siunčiami delegatai ne daugiau kaip vienas nuo 10 narių. Delegatas susirinkime tiek turi balsų, kiekos narių jis yra įgaliotas, pridėjus dar ir jo paties balsą, taigi vienas delegatas negal turėti daugiau balsų, kaip 10.

7) Sąjungos valdyba ir revizijos komisija renkamos vieniems metams.

8) Operacijos fondo lėšos skiriamos Sąjungos komercijos veikimui.

9) Visose sąjungos įstaigose darbuojasi Sąjungos nariai.

10) Sąjungos įstatų perkeitimui reikalingas susirinkimas iš 1/3 Sąjungos narių, pritariant 2/3 susirinkusiųjų balsams.

Draugai! tikslas mūsų platus! Sąjungos pamatai, manome tvirti, jau patiesti, bendromis pajėgomis statykime Lietuvių Farmaceutų Sąjungos namus, kurių bokštas siektų laisvos nepriklausomos Lietuvos padangės.

Laikinoji Sąjungos Valdyba.

P. S. Visais reikalais kreipties: гop. Москва, Литовский Комитетъ, Мал. Пашевский пер., № 7. Lietuvių Farmaceutų Sąjungai.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

svartė karo ministerio pasiūlymą įvesti kariuomenėje laikinai mirties bausmę. Laikinoji Vyriausybė karo ministerio įnešimą priėmė. Karo ministeris Kerenskis Laikinosios Vyriausybės posėdy aiškino, kad mirties bausmė esanti reikalinga tik dėl to, kad kitokio būdo išėjus iš to tragingo padėjimo, kuriame dabar atsiderė rusų kariuomenė, nėsą. Arba reikią atiduoti priešininkui kariuomenė, arba nubausti tuos bailius, kurie veda paskui save tūkstantis gyvybių.

Baus mirtimi visus didžiuosius prakaltėlius, kurie geruoju pasiduos priešininkui, laiku mušio mėgins pabėgti, neklausys vyresnybės įsakymų ir už kitus prasikaltimus. Delei to bus prie kiekvienos divizionos įsteigti tam tikri revoliuciniai teismai, kuriuos sudarys aficeriai ir kareiviai, viso 6 asmenys, trys aficeriai ir trys kareiviai.

Laikinoji Vyriausybė įsakė karo ir vidaus dalykų ministeriams laikinai sustabdyti tuos perijodinius raštus laikraščius, kurie ragina neklausyti karo vyresnybės, šaukia prie valstybinio karo ir t. t. Redaktorius tokių laikraščių traukti tieson.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Žinios.

PETRAPILYJE.

Kariuomenėje vėl įvesta mirties bausmė. Liepos 11 d. Laikinoji Vyriausybė

Maisto dalykai Petrapilyje.

Liepos 8 d. Petrapilyje buvo 800 tūkstančių padų miltų. Laukiama buvo atvežant dar 810 tūkst. padų, bet kelyje 750 tūkst. padų sulaukė, dalį kariuomenei, kitą toms vietoms, kur beveik visai nebuvo miltų. Kruopų pusei liepos mėnesio Petrapilyje esama tik po vieną svarą žmogui, kitai pusei mėnesio būsią jau vos po pusę svaro. Tikimasi atvežti ryžių. Žodžiu, Petrapilyje maisto dalykų klausimas ne koks.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

I. ŠLIUPAS.

Lietuvių latvių respublika.

Gyvename svarbiu metu; bedirbami viešąjį tautos darbą suirome suskilome. Mes patys, būdami tame gyvenimo sukuryje, galime ne nebenuvokti, kaip kas tikrai yra. Tada kito žmogaus, atėjusio iš kito tarpo, nuomonė apie atsitikimus ir uždavinius, kuriuos jis gali analizuoti, žiūrėdamas iš šalies, daug objektyviau, yra labai brangi. Toks žmogus yra g. d-ras J. Šliupas, atvykęs iš Amerikos, mūsų barniuose nedalyvavęs ir todėl neinteresuotas.

Šit ir pradėdame spauzdinti d-ro J. Šliupo raštą apie „Lietuvių latvių respubliką“, kuriame jis liečia ir dabartinius atsitikimus. Į vieną kitą dalyką gerb. autorius žiūri ne taip kaip mes, tačiau laikydami jo nuomonę labai svarbia mūsų visuomenei, spauzdiname visa, taip, kaip parašyta, niekur neliesdami turinio.

Redakcija.

I.

Be Didžiosios Lietuvos, kurios gyventojų sąlygos šiuo baisiu momentu yra sunkios taip kad negalime laukti iš jų apsisprendimo, mes turime du didelius lietuvių naujokynus: vieną Rusijoje, antrą Amerikos Jungtiniuose Valstijuose, nuo kurių susipratimo labai daug pareis Lietuvos ateitis. Čia nešnekėsiu apie Anglijos ir Argentinos lietuvių todėl tik, kad jų skaičius yra nedidelis, nors žinau, kad ir jie daug svers mums ateityje. Klausiu tad savęs, ar tuodu didžiųjų naujokynų atliko savo užduotį, kurią jiems dviem antdeda šitos valandos dalykų stovis?

Jungtinių Valstijų lietuviai štai ką padarę yra:

1) Karo nukentėjusiems renka pinigų ir 3 fondus (tautininkų, klerikalų, socialistų). Jeigu nebūtų išsikrėmimo, ypačiai del socialistų užmačių ir teršimų, tas darbas būtų buvęs daug vaisingesnis, ir pati Lietuvių Diena, kurią prez. Vilsonas paskyrė, būtų daug našesnė buvusi aukų; vis ir dabar ten esantysis tautininkų Centralinis Komitetas daug mums reiškia kaip finansams, taip politikai.

2) Amerikos lietuviai organizuoja išlavintus darbininkus grupėmis, kad po karo grįžtu Lietuvon ne tuščiomis rankomis: odininkai ir kurpiai rengia kooperacijas lyginai kaip siuvėjai, dailidės, audėjai, kalviai ir t. t. Kiekvienam turi būti aišku, kaip toks darbas svarbus yra. Iš Europos niekas amerikiečių tuo reikalu nepaakino ir nepaškatino, ir todėl daugelis anapus vandenyno dar nežiūri tokio organizavimosi išnašumo; tečiau p. Martui reikia pripažinti nemažą nuopelną už šito pleno sumanymą. Reikia, kad neatsiliktu ne daktarai, inžinieriai, advokatai, chemikai, elektrotechnikai, mokytojai ir kitoki profesionalai.

3) Amerikos lietuviai gelbės Lietuvą kapitalu, ir tai rimtai ne be kliūčių vykina du dalykus: a) kun. Žilinskas renka krūvon žmones, kurie įneša tam tikras pinigų sumas į Lietuvoje steigiamas Žemės ir Komercijos bankas, o b) p. Karūžos tapo sumanyta ir tam tikro seimo įsteigta akcionierių Lietuvos Atstatymo Bendrovė, kurion gali dėti pinigus tie lietuviai, kurie ar negrįš visai, ar bent grįš po ilgesnio laiko tėvynėn. Abudu sumanymu yra labai brangintinu, nėsą Lietuvai kapitalų reikės, ir kuo daugiau patys lietuviai

turės savo kapitalo, tuo mažiau jie pareis nuo svetimų.

4) Ir Lietuvos laisvei išgauti Amerikos lietuviai yra nemaža pasidarbavę: viena, jie paskelbė lietuvių tautos vardą ten, kur pirmiausia niekas lietuvių nebuvo girdėjęs, o antra, Vašingtone Senato ir Kongreso komisijai įnešė lietuvių reikalavimą, kad Amerikos vyriausybė rūpintųsi įsteigti lietuvių latvių respubliką; tokį pat bilių kongresan įnešė taip pat p. McCormick; tas bilius turės būti viešai svarstytas. Pagaliaus katalikai, o vėliaus tautininkai demokratų (vidurinė srovė) yra įteikę savo memorandumus ne tik Vašingtono vyriausybei, bet taip pat Europos valstybių ambasadoriams.

Kiek man teko patirti ir matyti, tai ir Rusijoje gyvenantieji lietuviai netinginiavo ir atliko nemažą gražių ir rimtų darbų:

1) Tremtiniams ir pabėgėliams gelbėti ir šelpti buvo įsteigta labai plačiai išsišakojusi draugija, kurios centras šiandien yra Petrapilyje. Tos draugijos įsteigimu, kaip ir pinigų iš vyriausybės išgavimu daugiausia rūpinosi V. Dūmos atstovas M. Yčas. Kada lietuviai, mat, iš Vilniaus pasitraukė, tai ten viena dalis draugijos narių pasiliko darbuotis ir vokiečiams atėjus, o kita išsikėlė į Petrapilį: p. Yčas parsitraukė p. Šalikauskį, vėliaus atvyko iš Vilniaus p. Šilingas ir p. Kubilius, ir susidarė Centralinis Lietuvių Draugijos Komitetas, kurio kancelerijos vedėju buvo pakviestas iš Rygos kun. Tumas (1915 m. rugpj. mėn.). Dabar draugija turi apie 100 šakų. Be to vietinės draugijos veikia: Petrapilyje kun. Laukaičio ir kun. Narjausko vedama draugija*) nuo karo

*) Kada per Švediją iš Prūsų Lietuvos atvy-

nukentėjusiems šelpti, Maskvoje — p. P. Leono vedama, Smolenskė — p. P. Matulionies, Odesoje — p. Blyno, Čitoje — p. Čepo. Bet visos tos draugijos, nors skaitosi atskiros, tečiau pinigų gauna per Petrapilio Centralinį Komitetą, kuriam neretai per savo rankas tenka perleisti ne mažiau kaip pusę milijono rublių mėnesiui. Apskritai šelpimo darbas yra gan painus ir įdomus. Kad yra atliktas milžiniškas darbas, apie tai, rasi, niekas paabejoti negalės, sužinojęs, kad Draugija yra padirbusi štai dar kokių didelių darbų:

2) Daugelyje vietų yra įkurti amatų mokyklų (учебно-показательныя мастерскія), kaip Jaroslavlėje, Jekaterinoslave, Dono Rostove, Smolenske (be ne geriausia) ir kitur; nors, trūkstant tinkamų vedėjų, tos įstaigos nevisur pavyko kaip reikiant. Petrapilyje buvo ruošiamieji tremtinių kursai, Tatijanos Komiteto pinigais laikomi; tie kursai dabar verčiami yra į pirmą lietuvių gimnaziją Petrapilyje. Lietuvių jaunųmėnės gyvenamosiose vietose netrūksta bendrabučių. Ne mažiau kaip 200 mokyklų po visą Rusiją paplito; tarp jų minėtina ukio mokykla Kostromoje. Taip pat vaikučiams prieglaudų yra nemažas skaičius, kaip ir darbo ieško-

ko Petrapilin daug darbininkų, p. Yčas drauge su pp. Juozapaičiu, Jasūdžiu, Bruckumi ir k., sušaukė draugijų atstovus, 1914 m. rugpj. 7 d. įsteigė šelpimo Komitetą, kuris veikė iki įsteigiant Draugiją, kurios narių skaičius su laiku išaugo iki 2.000. Čia virė ilga kova tarp socialistų ir klerikalų. Pagaliaus socialistai prakišo ir atsitraukė ir draugija pateko į globą kunigų. Draugija buvo įsteigusi siuvelyką, kuriai įtaisyti vyriausybė avansavo 12.000 rublių ir šiaip užsakymų duodavo apie 10.000 rub. mėnesiui. Siuvelyka tapo vadovaujant Rakštiečiai, kuriai paskiau pasitraukus, p. adv. Spurgai Komitete pirmininkaujant, buvo uždaryta.

Maksimalistams bloga. Sevostopolyje jūrininkai, kareiviai ir darbininkai užpuolė maksimalistų įstaigas ir viską išdaužė, sunaikino jų literatūrą, vėliavas ir kita.

SVETUR.

Ispanuose. Valensijos generolas gubernatorius visokiomis pastangomis stengiasi likviduoti tramvajų tarnautojų streiką. Atilos srityje kalnų pramonės darbininkų streikas tebesitęsias. Bilbao darbininkai vietomis jau pradėjo dirbti.

Vokios socialdemokratai. Tetovo, Breškovo ir Šarlotenburgo srityse buvo visuotinas socialdemokratų įgaliotinių susirinkimas, kuris svarstė kaizerio ir kronprinco kvietimą s.-d. dalyvauti naujo kabineto sudarymo tarybose. Susirinkimas pripažino galima dalyvauti. Socialdemokratai sudarė revoliucinę partiją, todėl jie gali veikti ir prieš savo tradicijas, jeigu tai yra reikalinga. Nieko negalima esą pasakyti, kad socialdemokratai įėitę į vyriausybę. Susirinkimas priėmė nusprendimą, kad socialdemokratai palaikytų kairiųjų bloką, kuriam pasisėkė reichstage praveisti dėl taikos savo rezoliuciją.

Kinai ketina paskelbti Vokiai karą. Duanciūja jau sudarė iš ramesniųjų elementų kabineta. Naujojo kabineto išstatytas pirmojo vietoj klausimas: paskelbimas Vokiai karą. Laukiama tik prezidento Fyngočžano atvažiuojant.

Rumunuose. Bratijanas jau sudarė naują ministrų kabinetą. Liepos 10 d. visas kabinetas prisiekė karaliui Ferdinandui.

Sąjungininkų konferencija. Sąjungininkų konferencija Balkanų klausimu, kuri bus Paryžiuje, prasidės liepos 25 d. Anglų ir italų įgaliotiniai jau atvažiavo ir ilgai tarėsi su Ryba. Rusai įgaliojo Sevastopolą ir generolą Zankevičių.

Lenkuose. Buvusių lenkų legijonų brigados vadą Pilsudskį vokiečių valdžia areštavo. Areštavę už tai, kad jis pereidamas Lenkų sieną naudojasis netikru pasportu.

Ivykus Rusuose revoliucijai lenkų valstybės taryboje pasidariusi dvi priešingi viena kitai pusi. Pilsudskis prisi-

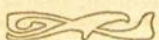
dėjęs prie kairiųjų. Jis mėginęs Lenkuose ir Galicijoje sudaryti lenkų kariuomenę, kuri darytų intaką į lenkus.

Suomiuose. Seimo nariai, profesorius Estliander'as, Rozenkvist'as ir daktaras Frei, švedų liaud. partijos nariai, priėmus seimui įstatymą dėl Suomii nepriklausomybės, atsisakė toliau būti seimo nariais.

Chinuose. Revoliucijos vadai važiuoja Katonan, kur mano sudaryti laikinąją vyriausybę. Ten važiuoja ir nepriklausomas laivynas. Dauguma provincijų reikalauja, kad prezidentu būtų Li Juan Chunui.

Amerikoje. Jungtinių Valsčių vyriausybė asignavo oro laivynui 640 milijonų doliarų, prezidentas Vilsonas su tuo sutiko ir pasirašė. Iš pradžių manoma padaryti 20.000 aeroplanų.

Stokholmas. Rusų maksimalistai Stokholme skelbia, patekusius į jų rankas, slapstus dokumentus.

Iš Tautos Pažangos gyvenimo.

ORLAS.

Birželio 25 d. įvyko Tautos Pažangos Partijos Orlo skyriaus steigiamasis susirinkimas. Kviečiami buvo visi Orlo lietuviai. 7 val. vak. susirinkimą atidarė kar. R. Strupas komiteto bute, trumpais žodžiais nupiešdamas Tautos Pažangos istoriją ir nurodydamas, kokią reikšmę turi ši kultūros partija mūsų visuomenės gyvenime. Jūristas Petras Šniukšta susirinkimui išdėstė Tautos Pažangos pamatinius dėsnius. Tada iš salės pasigirdo: „ar galima — prieš“. — „Kodel ne, prašom, prašom!“ — vienu balsu atsiliepė susirinkimo taisytojai. Bet, „prieš“ kalbėti neilgai teteko, nes pažangininkai drąsiai ir teisingai atsakinėjo į visus priekaištus (jų nedaug ir tebuvo).

Kalboms ir ginčams pasibaigus T. P. P. nariais įsirašė dauguma Orlo žymiųjų lietuvių.

Birželio 27 d. buvo pirmasis T. P. Orlo skyriaus susirinkimas posėdis. Į Skyriaus Valdybą arba komitetą išrinkti šie piliečiai: jūrist. Petr. Šniukšta — pirmininkas, kar. Rom. Strupas — vi-

cepimininkas ir išdininkas, baigusi gimn. Monika Starkiūtė — sekretorius. Posėdžiai nutarta daryti kas antradienis 6 val. vak. komiteto bute — Vvedenskaja ul. № 14.

R. S.

Lietuviai Amerikoje.

Lietuvių Informacijos Biuro delegatas Vašingtone daktaras Bielskis, atsilankius sąjungininkų delegacijai į Ameriką, įteikė anglų delegacijos pirmininkui ministeriui Balfurui ir prancūzų maršalui Zoffrui, kiekvienam skyrium, raštą, kuriame parodytas yra vargingas Lietuvos padėjimas šiuo karo metu ir išreikštas reikalavimas, kad lietuviams po karo būtų suteiktos „teisės patiems tvarkyti savo tautinį gyvenimą per atstovus, renkamus demokratijos principais“. Taigi prašoma yra, kad tie vyrai praneštų tuosius lietuvių troškimus kiekvienas savo šalies vyriausybei. Lietuvių tauta neturinti savo oficialios atstovybės ir, einant teisėmis, negalinti jos įsigyti, taigi beliek tik privatinoms asmenims imties pareigos supažindinti karaujančias valstybes su visos Lietuvos troškimais.

Lietuvos ir Gudų lenkų radikalų demokratų sąjunga.

Paskutiniu laiku Petrapilyje įsisteigė nauja mūsų krašto lenkų sąjunga, kuri paskelbė dienraštyje „Dz. Petr.“ savo programą. Pamatiniai programos dėsniai liečia Lietuvos ir Gudų politikos, tautos, ekonomijos, žemės, darbininkų ir žmonių švietimo klausimus. Kaip toji sąjunga veiks, parodys ateitis. Dabar tik tiek tegalima apie ją pasakyti, kad josios programa pripažįsta Lietuvos ir Gudų nepriklausomybę su atskirais seimais, kurie nustatys šių abiejų kraštų santykius su kaimynėmis tautomis. Žemės klausimas turės būti taip išrištas, kad darbo žmonės būtų palengvinta proga taja žeme naudoties. Žmonių švietimo klausimu sąjunga pripažįsta privalomą visiems ir ne mokamą mokslą savo tautos kalba; be to, dar laiko savo pareiga rūpintis ne

vien lenkais, bet drauge skleisti lietuviuose ir guduose tautinę kultūrą ir žmonių švietimą lietuvių ir gudų kalba. Sąjungos pirmininku yra prof. Viktoras Stanevičius, išdininku Steponas Przevlockis ir valdybos nariais advokatas Marijonas Babianskis, atvokatas Juozas Kareva, laikraštininkas Severinas Lindkevičius ir inžinierius Marijonas Mickevičius. Po programa yra pasirašę 39 Petrapilio lenkų veikėjai.

Lietuvių karininkų balsai ir reikalai.

Broliai lietuviai!

Koks neapsakomas džiaugsmas buvo, kad mes, gyvendami tolimame Kaukazo krašte, išgirdome, kad sušauktas Lietuvių Seimas...

Menėme čia su draugais: nors kartą lietuviai apsireikš tarp svetimtaučių viešai, pasirodys, kad, jie yra ištroškę laisvės ir kad jiems įkyrėjo nešti skaudėjų jungą...

Pasakys nors dabar savo troškimą visai Rusijos visuomenei liaudžiai. Juk lietuviai tebėra nepažinę. Pati nuomonė sakė, kad lietuviai turės pasirodyti tėvų ir protėvių didvyriais šiame susirinkime seime tie, kurie pirmieji sušaukė seimą.

Ilgai laukėm žinutės tame tolimame krašte, kad išgirdus, ką veikia Seimas, ką jis stato svarbiausiu dalyku mūsų tėvynei Lietuvai! — Šaukėm: Laisvę Lietuvai! Nepriklausomybę Lietuvai! Salin jungą ir visokius varžymus, kurie įkyrėjo iki gyvo kaulo!

Rusų laikraščiai rašo (tik pamini) vos kelis žodžius apie Seimą; iš jų nieko negalima suprasti. Paskui pasklido žinių, jog lietuvių socialistai išėjo iš Seimo ir atsisakė dalyvauti (taip rašo Kaukazo rusų laikraščiai). Koki priežastis, nėra žinios. Ir... ir... gruzinų laikraščiai buvo pradėję daug rašyti apie lietuvių judėjimą ir Seimo svarbumą, apie jų laisvės ištroškimą. Bet... išgirdus, kad lietuviai vėl skilsta į partijas tautos likimo klausimu, pradėjo piktintis tokiais mūsų taatiečių darbais.

Kaip išgirdome, kad Seimas suiro, ir kad socialistai liaudininkai, socialistai damokratai ir Santaros partija atsiskako nuo tėvynės likimo ir jos gerovės, kaip iešmas pervėrė čia mums širdis.

mų biurų. Nereikia pamiršti nė ambulatorijų ar ligoninių, kaip Gatčinoje, Minske, Rygoje, džiovininkų sanatorija Jaltoje, kurioje yra lovų 35 žmonėms; nupirktą už 32.000 rub. (šiandien vertinama apie 90.000 rub.). Tatijanos Komitetas sanatorijai laikyti moka po 2.800 rub. kas mėnuo. Samdomi buvo keli dvarai, daržai, net miškai perkami, kur lietuviai kirto medžius ir pelnėsi duoną. Moksleiviams buvo pašalpos duodamos. Voroneže vaikinas ir mergaitės p. Yčo gimnazijos yra įsteigtos. Pagaliaus, Petrapilio spaustuviėje dirba 40 darbininkų; ji įsteigti kaštavo apie 40.000 rub. Draugija turi dvasios reikalams tenkinti taip vadinamą „Švietimo bei Kultūros Sekciją“, kuri parūpino tremtiniams mokslo vadovėlius, maldaknygių, katekizmų. Knygų turtas dabar išneša 33.000 rub., o antra tiek jau yra kuopoms išsiuntinėta. Čia Draugija spauzdina savo spauzdinius, čia yra leidžiamas mokytojų laikraštis (išėjo keli numeriai). Draugija Helsinkiuose 1916 m. išleido kapitalinį kun. P. Sabaliausko veikalą: „Lietuvių dainų ir giesmių gaidos“. — Jau tik paminėjimas tų visų dalykų nušviečia atliktų darbų praklinumą. Stebėties tik reikia, kad socialistai nebuvo pasitenkinę, atsisakė drauge darbuoties, įsisteigė „Grūdą“ (gavę iš Amerikos socialistų fondo 17.000 rub., kurs tečiau jokios gyvybės neparodė, o šiandien ir pati Centro Komiteta užgriebti stengiasi po to, kaip kitų buvo kelias pravasas ir išgrįstas; tik ar mokės ir gatavu darbu naudoties, ateitis parodys... Atkreipiu ypatingai Amerikos lietuvių atidą, kurių tarpe p. Yčas, daugiausia Rusijos lietuviams savo įtaka įsitarnavęs, tiek daug teršimų susilaukęs yra. Nors turi

lietuviai ir daugiau atstovų V. Dūmone, tečiau negirdėti, kad jie šitame darbe būtų daug ką nuveikę. Stebėties turiu ir iš p. Bulotos, kurs besilankydamas Amerikoje, kiek mokėdamas, smerkė Draugijos darbus, kuomet Draugija stengėsi ir tebesistengia visą lietuvių tremtinių gyvenimą lengvinti ir tvarkyti.

Be to, ištremtųjų iš Prūsų Rytų reikalais Vilniuje rūpinosi kuopelė, susidedanti iš pp. Landsbergienės, Vileišio, Šlezevičiaus ir Bortkevičienės. Sekretoriavo p. Zigmas Valaitis. Vėliaus jau Petrapilyje buvo įsteigta prie C. Komiteto Prūsų Lietuvių reikalams tenkinti Sekcija, kuriai buvo iš Tatjanos Komiteto išgauta po 10.000 rub. mėnesiui (mokėjo tik 5 mėnesius, paskui mokėti atsisakė), ir vėliaus „Globos“ komitetai, tos sekcijos šelpiami atsirado Saratove, Simbirske, Samaroje ir kitur; dabar „Globai“ pirmininkauja p. Bortkevičienė. Iš Amerikos lietuviai „Globai“ yra atsiuntę bent 7000 dolerių.

Politikos dirvoje ne taip sekėsi Rusijos, lietuviams kaip tremtinių šelpimo darbe. Ir čia prie senojo režimo socialistai tėra mėginę ardyti ir kliudyti darbą, kaip tai padarė yra Amerikos socialistai su Centraliniu Komitetu, ant kurio Raudonajam Ryzžiui Vašingtone net skundus (arba donosus) rašinėjo, drauge apteršdami visas Europos lietuvių kilnesnes organizacijas (išskyrus tas, kurioms jų draugai vadovauja). Jau 1916 m. buvo kadetų partijai apsvaistyti įduotas Autonominės Lietuvos konstitucijos projektas (projektas išspauzdintas „Lietuvoje“), o 1917 m. kovo 13 d. Lietuvių Tautos Taryba,

vardu 6 partijų, įdavė Rusijos Laikinajai Vyriausybei (kun. Lvovui) ir Darbininkų bei Kareivių Atstovų Tarybai rezoliucijas, kad išrinkta yra 12 žmonių į Laikinąją Lietuvos Valdomąjį Komitetą, į kurį įtraukiama 6 gudai, 3 žydai, 2 lenku ir 1 rusas, ir reikalavo, kad visos Kauno, Vilniaus bei Suvalkų gub. evakuotos įstaigos būtų įduotos Laikinajam Komitetui; kad jam būtų pavesta Lietuvos valdžios reorganizacija ir dar vokiečių neužimtosiose vietose valdymosi suorganizavimas; kad jis prirengtų Lietuvos Steigiamąjį Susirinkimą, renkamą visuotiniu gyventojų balsavimu. Toji 12 žmonių pažymėta: And. Dubinskis, M. Yčas, kun. Laukaitis, P. Leonas, G. Liutkevičius, Bol. Pečkauskis, Vl. Požela, R. Skipitis, M. Šlezevičius, kun. Tumas, Ant. Tumėnas, M. Januškevičius. Tečiau Rusijos Laikinąją Vyriausybę lietuvių reikalavimų neįvykino ir veikiai pp. Montvilas ir gudas Balai buvo paskirtu komisarais Kauno bei Vilniaus gubernijų, gi Suvalkų gub. pasiliko prie Lenkų Karalijos, ir iškeltosios įstaigos nebuvo lietuvių likviduotos, kaip tai latviai kad su Kuršu yra padarę (kur jų komisaru yra p. Čakstė).

Kaip rašiau kitur, latviai ir letgaliai praktika turi civilią valdžią savose rankose, net ir 8 šaulių pulkus yra susitaisę. Lietuviams iki pastaram laikui tai nebuvo leista padaryti. O čia suomiai ruošiasi prie nepriklausomybės, ukrainiečių upas buvo pakilęs apskelbti bent savo šalies autonomiją ir įsisteigę savo Tarybą Kievoje; net tarpe pačių rusų vienur kitur respublikos buvo apskelbtos (Kronštade ir tt.). Nenuostabu, kad lietuviai nerimastavo ir skubina ryžosi šaukti Seimą Petrapilyje,

iš kurio daug ko buvo tikėtasi: sutvarkymas visų pajėgų ir pareikalavimas nepriklausomybės Lietuvai.

Bet Rusijos lietuvių tarpe nėra dar visi pribrendę prie laisvės; daugelis yra svajotojų, mažiausia gi praktikos vyrų. Nors vyriausybė ir pripažįsta teisę pačioms spręsti savo likimą, tečiau socialistų nūtautimo dėka, kurie tik iš Rusijos ir viso pasaulio demokratybės laimėjimo malonių laukia, Rusijos Lietuvių Seimas Petrapilyje rodo priėmę, visiems delegatams balsuojant, rezoliuciją, kad reikalaujama Lietuvai neprigulmybe, bet to delei socialistai su santarininkais išėjo iš Seimo ir tokiu būdu sutrukdė ir sutramdė lietuvių darbą: ir rezoliuciją, reikalaujanti Lietuvos nepriklausomybės, neteko tokios svarbos, kokią būtų turėjusi visiems ją priėmus. Ir Tautos Taryba suiro, be kurios nelengva bus lietuviams Rusijoje apsieiti. Ne tik kad Seimas nesvarstė klausimų apie lietuvių grįžimą po karo į tėvynę sutvarkymą, apie Lietuvos sienų nustatymą, apie santykius su latviais ir letgaliais, bet dar socialistų sketėra išaugo, kada jiems pavyko įnešti suirutę lietuvių visuomenėn, ir todėl jie dabar drįsta reikalauti kad jiems pavesta būtų valdyti tremtinių šelpiamosios Draugijos Centro Komitete. Ir jeigu taip dalykai virstų, na, nors nenoriu blogas pranašas būti, vis tik matau, kad ir tas taip dideliu vargu suruoštas didis Rusijos lietuvių darbas netrukus turės žlugti. Ardytojai nemokės vesti konstruktyvų darbą. Ir kokie bus to viso vaisiai, net šurpu man darosi. Akmuo rieda žemyn ir pakalnę, ir bijau, kad įsibėgėjęs neustruškintų Lietuvos vilčių ir lūkesčių.

Mes čia pasitarę su draugais: 1) karvaldininkas Ubavičius, 2) raštininkas mok. Prielgauskis ir 3) unter. oficerius Krištopaitis sakome:

Kad greičiau Tamstos galėtumet suorganizuoti lietuvių pulkus ir kad mes karininkai tik ir kentiame dėl laisvės: ji mūsų pirmasis žodis.

— Tada mes žinosim, kaip pasielgti su tėvynės skaudėjais, kurie visomis pajėgomis ardo mūsų laisvos tėvynės likimą.

Atminkit draugai: socialistai, liaudininkai, demokratai, santarininkai — ir kiti, kad jūs iškentėjot tik ištremimo kančias, būdami patys laisvi, o mes... gyvybę ir kraują aukojome ir aukojame per visas šias dienas. Mes be rankų, be kojų esame ir nuodijami kenkėčiame — tik dėl laisvės. O jūs mums vietoje rimto darbo ir gerovės apsiereiškiate iširimo ir griovimo darbais.

Kad paklausus jūsų, už ką mes kentiame 3 metus; būdami jūsų broliai? Ir ko mes laukiame? Kas mums už visa brangiau?! Tur būti jūs nesuprantate, kad taip elgiatės, ar nenorite suprasti.

Draugai karininkai, greičiau į kovą! Ranką į ranką spausdami, reikalaujame Lietuvai nepriklausomybės ir visiškos laisvės. Neveltui pralietas mūsų kraujas ir šiandien dar lieja, kad mes liktumė pavergti. Pirmyn, broliai, kas myli tėvynę!..

Kareivis Kukulis.

KARAS.

Rusų šone. Kelio į Vilnių, apylinkėje į šiaurę nuo Krevos rusų kariuomenė vėl pasitraukė į savo linijas.

Korpusas, kuris gynė Tarnopolį, savo valia, net priešininkui nepuolant, apleido savo linijas ir pasitraukė į rytus. Tik viena brigada į pietų rytus nuo Tarnopolio begina šį miestą. Priešininko kariuomenė jau perėjo Sereto upę. Rusai pasitraukė iki Smykovecų, Griezno upės ir Trembovlės. Į rytus nuo Miškovcų rusų kariuomenė atkakliai ginasi, daro karštus anepuolius.

Tarp Sereto ir Stripos upių priešininkas sutraukęs daug kariuomenės atkakliai puolė Rusus. Buvusios šioje vietoje rusų 113, 153 ir 74 divizijos savo valia pasitraukė užpakalin. Į vakarus nuo Stripos vokiečių kariuomenė praplėšė rusų frontą. Į pietus nuo Dniestro ir Karpatuose rusų kariuomenė traukiasi atgal. Ties Stanislavovu buvo smarkūs mušiai.

Paciame Stanislavove gatvėsė į smarkus durtuvų mušys. Gyventojai pro langus mėtė į rusų kariuomenę rankines granatas.

Apskritai imant piet vakarių fronto rusų kariuomenė nesulaikomai traukiasi atgal. Toli pasitraukus 11 rusų kariuomenei, 7 ir 8 kariuomenė atsidūrė labai kebliaime padėjime. Priešininkas ypač karštai puola pietų fronto dalyje, tuo jis stengiasi rusus prispausti Karpatuose ir padaryti rusų kariuomenei didelį smūgį.

Aiškėja, kad visų šių rusų kariuomenės nepasisekimų pradžia padaręs gvardijos pirmasis korpusas. Pradžioje karo šis korpusas daug smūgių pridaręs vokiečiams ir jo vokiečiai labai bijojo, bet kai šį korpusą papildė kariuomenė iš Petrapilio, kurie kuo ne visi buvę maksimalistai, tai ir visas korpusas užsikrėtęs maksimalistų liga, o po jo ir visa 11 kariuomenė tos dvasios prisigėrusi.

Rumunų šone. Bystropotokų apylinkėje rumunų žvalgai paėmė priešininko apkasų, 33 imtinius ir 2 kulkosvydžius. Oituzo apylinkėje rumunai atmušė priešininko puolimus. Kampurilės De Suso apylinkėje rumunų kariuomenė puola priešininką ir žygiuoja priekin. Į šiaurę nuo Putnos upės rumunai paėmė austrų sustiprintų linijų ir gerokai pasislinko priekin.

Pietų Karpatuose rumunų kariuomenė generolo Razovo vedama paėmė kelis kaimus ir keletą šimtų imtinių. Vietomis priešininkas labai atkakliai

ginasi, bet rumunų kariuomenė, padedama smarkaus ardotų šaudymo, privertė austrus trauktis. Austrų nuostoliai labai dideli. Prie rumunų kariuomenės yra daug rusų, kurie taip pat labai atkakliai puola austrus.

Prancūzuose. Į vakarus nuo Brė's vokiečiai karštai šaudė ir du kartu bandė pulti, bet nepasisekė.

Į šiaurę nuo Nansės vokiečių dideli būriai mėgino šturmuoti prancūzų apkasus, bet prancūzai smarkiu šautuvų, kulkosvydžių ir ardotų šaudymu privertė pasitraukti vokiečius. Vokiečių liko daug užmuštų.

Vokiečiai kelis kartus puolė anglus į vakarus nuo Gavrikuro ir Vakarų nuo Golebėko, bet anglai atmušė. Anglai paėmė 30 imtinių.

Vokiečių geležiniai paukščiai skraidė prancūzų pusėje, metė bombas bet žalos nepadarė.

Laiškas redakcijai.

Gerbiamoji Redakcija!

Prašyčiau įdėti Jūsų laikraštį šiuos kelis žodžius:

"Liet. Balse" teko pastebėti vieną bendradarbį besinaudojant pseudonimu "Pranas". Kadangi jau apie 15 metų tuoj pseudonimu rašiau aš, — pirmiau "Vilniaus Žiniose", o paskui ir kairiuose kituose laikraščiuose, dagi tuoj pseudonimu yra išspaudintos kairios mano rašytos knygelės, — tai daugeliui gali pasirodyti, jog ir spaudzinamieji "L. B." p. Prano rašiniai man priguli. Laikydamas reikalingu pažymėti, jog tie rašiniai yra ne mano, dėčiau, kad senasis mano pseudonimas ir toliau man vienam turėtų prigulėti, nors jau delto, kad ilgą metų eilę tuo pseudonimu besinaudodamas aš prie jo esu pripratęs ir nebe norėčiau jo išsižadėti, kaip neišsižadėti nė vienos minties ir nė vieno žodžio mano, kaip "Prano" kuomet nors paskelbto. Svetimos garbės, kuri klaidingai man galėtų tekti, kitam rašytojui Pranu pasivadinus, taip pat nenorėčiau.

Su tikra pagarba

Pranas Klimaitis.

P. S. Kadangi aš po savo korespondencijų pasirašinėju pseudonimu "Pranas" tik delto, kad mano vardas Pranas, ir kadangi tai aš dariau nieko nežinodamas, kad yra jau nuo seniau pseudonimas "Pranas", tai aš nieko prieš neturėdamas tinku tolesniai po savo korespondencijomis "Pranu" nepasirašinėti.

Pranas (antrasis).

Nauji raštai.

Redakcijon atsiųstos paminėti knygos.

"Žiezirba" — literatūros satyros raštas № 1.

Literatūros šiame spaudinėlėje nėra. Satyros mažai, ir ta pati kapeikinė. Apskritai, savo turiniu ir išvaizda primena "pagarsėjusius" a. a. "Rygos Nauj." kalendorėlius ir juokus.

Piešinių išvaizda ir turinys tiek nevykę, kaip ir tekstas. Apskritai imant, leidinėlis labai menkas, menkesnis už visus lig šiol pasirodžiusius lietuvių kalba satyros ir karikatūrų leidinius. Nebent gali tik prilygti kai kuriems Rygos Jakavičiaus tos rūšies leidiniams (ir tai dar nevisiems).

Neparytus.

Vaikų Knygynėlis № 8. Mūsų dainelės. Parinko K. Sk. Petrap. 1917 m. Lietuvių spaustuvė. 28 pusl. 16°.

Centro Komiteto ŠVIETIMO IR KULTŪROS SEKCIJOS leidinys.

Pranešimai.

I.

Sekmadienį, liepos 16., 6 val. vak., Kolpino Realinės mokyklos salėje bus

lietuvių vakaras. Vaidins Jaunučio 2 veiksmų komediją "VYRO IEŠKOJIMAS". Paskui deklamacijos. Grieš stygų orkestras. Po vaidinimo šokiai, žaidimai, paštas ir t. t. Bus ir bufetas. Bilietų kaina nuo 50 k. iki 3 rub. Traukinys į Petrapilį grįžti nakties 1 ir 3 val.

II.

Sekmadienį š. m. liepos 23 d. Gatčinoje, — Miesto teatro ir kinematografo namai, Bogovutovskaja 32 — Petrapilio moksleivių kuopa taiso Gatčinoje lietuvių mokyklos prieglaudos naudai vakarą. Vaidins "Neatmezgama Mazga". Dainuos choras, bus deklamacijų, žaislų, šokių, lakstomasis paštas, gėlių ir t. t. Pradžia 6 val. vak.

Bilietų nuo 1 iki 3 rub. galima gauti Gatčinoje pas J. Prapuolenį, Nikolajevskaja 3 ir Petrapilyje pas J. Pakalą, Karavanaja 14, b. 13 arba Centro Komitete Baskovo g-lė 29, b. 10.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Včas.

Mokytoja ieško vietos.

Kreiptis: Voronež, Centr. Liet. Komitetan. Malaja Dvoryanskaja № 21, 168—2

ANICETAS BALYS iš Skapiškio, gyvenantis Petrapilyje I EŠKAU Juzės ir Uršulės STARKUČIŲ, Kauno gub., Ukm. apskr., Salų par., Meliūnų sodž. Adresas: Petrograd, Kovenckij per., d. № 7. A. BALISU. —1

KAZIMIERAS ŠLOJUS, Kauno gub., Raseinių aps. iš Šilų, ieškau žmonos Elžbietas 36 m., giminių ir pažįstamų. Atsiliepkit. Adresas:

г. Екатеринославъ, Литовскій Комитетъ, 173—1

PETRAS VERŽBILA ir Vincas Bendaravičius, Suv. gub., Marijamp. aps., Krietiškio valšč., Adomiškių kaim. ieško giminių ir pažįstamų. FELIKSAS STANKIČIUS iš Marijampolės, Suv. gub., MYKOLAS KASPARAVIČIUS, Suv. gub., Marijamp. p., Balbieriškių gm., Kunigiškių kaim. ieško giminių ir pažįstamų. Prašom atsiliepti. Visų adresas:

1-я Дѣйств. Арм. Полевая телеграфная колонна № 2 174—1

Kareiviai PRANAS KYBARTAS Suvalk. gub., Gialgaudiškių par. Stanaičių kaim.; Jonas Sešplaukis Linkavos m., Kauno g., Antanas Sankolas, Kauno g., Gaurių par., Pamežių p.; Alfonsas Bulavas Kauno g., Parnemuno k., Puškonų kaim.; Juozas Zenka Vilniaus gub., Nemunaičio p. Gičialaukio kaim.; Jonas Kuzma Kauno gub., Antazavės par., Pakaciūnų kaim.; Mykolas Lužas Kauno gub., Kulijų par., Mižuikų kaim.; Juozas Lukauckas Kauno gub., Gargždų miest.; Petras Jokubėnis Kauno gub., Kvietkų par., Gaigalų kaim.; JUOZAS GURSKIS Kauno gub., Žagarės par., Stungių kaim.; Juozas Revitis Kauno gub., Tirkšlių p., Širkšnėnų kaim.; Jonas Viteikis Kauno gub., Utenos p., Kimenų kaim.; Aleksandras Kelmelis Suvalkų g., Kapčiamiesčio par., Mikailiškių kaim.; Pranas Kutkus Kauno g., Kalvarijos par., Šarnelių kaim.; Dominikas Tarulis, Kauno g., Vajėiškių par., Užėniškių kaim.; Jonas Usvalis, Kauno g., Gaurės par., Sakalinės kaim.; Martynas Skunčikas, Vilniaus gub., Naujadageliškio par., Pirmamikalavų kaim.; Juozas Kvederas, Vilniaus gub., Alytos par., Venčėnų kaim. ieško giminių ir pažįstamų. Prašom atsiliepti. Visų adresas:

Дѣйств. Армія, 35 мортирн. артиллерійск. дивизіон 1-я батарея.

Amerikos laikr. prašom atsispausdinti. 169—3

VALERIJA ČIRVEDYTĖ Kauno gub., Panevėžio aps., Salačių par., Poškonų kaim. ieškau sesers Malvinos, motinos Onos, tėvo Jono, giminių ir pažįstamų. Atsiliepkit. Adresas:

Москва, Марьяна роща, Шереметовская ул. за линіей 4 проѣзда д. № 38 кв. 3, 172—1

PRANČISKAS GAPŠEVIČIUS Vosiliškių par., Aukštuliukų kaim. ieško brolio STANISLOVO, giminių ir pažįstamų. Adr.: Почт. Карievка. Екатеринославской г., колонія Рязная, Францу Гапшевичу. 167—1

PETRAS PLEPYS, Kauno gub. Simanių sodžiaus ieško švegeriaus Jono Aukštikalnio Papilio miesto. Adresas: Екатеринбург. губ. почт. ст. Алмазное Анненскій руд. № 4. Хлѣбон. Петру Плeпacy. 171—1

KAROLINA VELBASYTĖ Kauno gub., Šiaulių apskr., Kuršėnų par. Slegeliškių kaimo ieško tėvelių, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Басковъ пер., № 10 кв. 18.

KATRYNA SKUDRAITĖ Kauno gub., Panevėžio aps., Biržų miesto ieško tėvų Jono Skudros 53 m., motinos Petronėlės 55 m., brolio Jono 22 m., sesers Onos 27 m., giminių ir pažįstamų. Meldžiu atsiliepti. Adresas:

Москва, Трубочная 17 кв. 79. Екатерина Скудра. 162—4

MONIKA ŽUKAUSKAITĖ Kauno gub., Šiaulių apskr. Pašuvio parapijos iš Viktorynos dvaro ieškau dėdžių gyvenančių Amerikoje: ANTANO ŠIDLAUSKIO iš Radviliškio ir Aleksandro Šidlausko iš Mediniškių. — Giminių ir pažįstamų.

Гор. Ярославль, Б. Рождественская № 134, кв. 4. 3

Amerikos laikrašč. prašau atsispausdinti.

MOTIEJUS BABRAVIČIUS Vilniaus g., Trakų aps. ieško motinos ir brolio Jono Barbavičiaus gyvenančio Amerikoje. Meldžiu atsiliepti ar žinančių pranešti. Adresas: 201 Потисковскаго полка музыкантская команда Матвѣю Бобровицху, Дѣйств. Арм. Amerikos laikraščiu praš. atsispausdinti. 144—1

ALBINAS ANDRIJACKAS Telšių aps., Mosėdžių par., JUOZAS KNABIKAS Šiaulių aps., Laižuvo par., Stumbrių sod. MYKOLAS LABANAUCKAS Šiaulių aps., Šiaulėnų par. visi Kauno gub. ieško giminių ir pažįstamų. 152—1

Kar. PRANČISKAS BARTUŠEVIČIAUS iš Kauno gub. ir apskr., Velionų valšč., Gistėnų kaim. ieško savo žmonos Marcijonos su Vaikais. Adresas:

Дѣйств. Арм., 20 легкой артиллерійск. парк, солдату Францу Бартушевичу 160—1

BERTAŠIAI JUOZAS ir KAZIMIERAS Nasrėnų kaimo, Telšių apskr., Salantų par. ieškome giminių ir pažįstamų, kreiptis žemiaus paduotu adresu:

2) ANTANAS MIKLOVAS, Abakų kaimo, Kartenos par., Telšių aps., ieškau giminių ir pažįstamų.

3) DAKTARAITIS JONAS, Šiaulių aps., Akmenės par., Kivilių kaimo ieškau giminių ir pažįstamų.

Visi tie augščiaus išvardyti prašo kreiptis šiuo adresu:

Подольскъ, Московск. губ. Чернинскій пер. домъ Демичева, кв. 6. 145—1

MARIJONA TAŠKEVIČIENĖ ieškau savo dukters Karolinos Taškevičaitės iš Šiaulių miesto 19 metų amžiaus. Adresas: Двинскъ, Мясницкая 44 М. Ташкевичъ. 133—2

Ieškau geros virėjos lietuvis. Givenimas prie miestelio, kur yra katalikų bažnyčia. Laiškus su sąlygomis meldžiu siųsti šiuo adresu:

Почта Березино Волынской губ. И. Мацюлису. 142—2

MAGDALENA OSILAITĖ iš Švieksnos Kauno gub., ieško sesers Marijonos ir pažįstamų Filadelfijoje Amerikoje. Adresas: Почт. ст. Вышки. Вытеб губ. с. Колупъ Кс. 1. Заучу. Amerikos laikrašč. prašau atsispausdinti. 135—2

JONAS OGURKIS Suvalkų gub., Punksko par., Vaiponiškių sodž. ieško giminių ir pažįstamų. Atsiliepkit. Adresas: Москва, Село Богородское, Театральнй проѣздъ № 8, кв. 4. И. Огуркису.